

С Т А Н О В И Щ Е**от доц. д-р Андроника Мартонова****по конкурса за ДОЦЕНТ в професионално направление****8.4. „Театрално и филмово изкуство“ и научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия (история и теория на филмовата индустрия)“****за нуждите на сектор „Екранни изкуства“,****обявен от Института за изследване на изкуствата – БАН с публикация в****Държавен вестник, бр. 97/10.12.2019 г.****Кандидат в конкурса: д-р Александър Донев Ангелов**

След запознаване с предоставената и приложена от кандидата документация за участие в горепосочения конкурс е установено, че напълно отговаря на изискванията по влезлия в сила нов ЗРАСРБ. Единственият кандидат в конкурса за ДОЦЕНТ за нуждите на сектор „Екранни изкуства” – д-р Александър Донев Ангелов¹ – покрива нормативните изискванията заложиени в Глава III, Раздел III, чл. 53 от ППЗРАСРБ, както и на допълнителните изисквания, посочени в Приложение 2 на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за изследване на изкуствата, БАН. Доказателство за това са представените от кандидата Справка по Приложение 2 и Справка минимални изисквания за НАЦИД. По принцип необходимите точки за доцент са 360, а кандидатът има над 550 точки, което ясно показва надхвърляне на изискуемия минимум по различните критерии в картата на НАЦИД.

Публикациите на кандидата Александър Донев Ангелов съответстват напълно с научното направление на конкурса и се отличават със задълбочено познание не само в полето на Кинознанието, но в културологичните, философските и социологичните дисциплини. Д-р Александър Донев прилага успешно киноведския инструментариум за да разпростре своите изследвания в широкото поле на екранното и визуалната култура, с подчертан интерес върху филмовия процес, съвременните механизми на функциониране на филмовите индустрии, комуникацията и публиките, българското кино и мястото му в широката рамка на европейската и световна кино проблематика, институционални модели на филмопроизводство през аспектите на историята.

---

¹ В професионалната общност, както във всички свои научни и научно-популярни публикации кандидатът ползва името Александър Донев.

От приложения общ списък на публикационна дейност целят този компендиум на интереси, разработки и защитени научни тези ясно си личи. В хронологичния ареал от 1992 до 2019 г. Александър Донеv има публикувани на български и английски език множество статии, студии и доклади в специализирани издания за кино, култура и изкуства. Сред тях са сп. Кино, орган на СБФД, Moveast - International Film Quarterly на Унгарския филмов институт, сп. Медия свят, сп. Пламък, сп. Проблеми на изкуствата и сборниците Изкуствоведски четения – и двете издания са на Институт за изследване на изкуствата, сп. АРТизанин и още много други тематични сборници от конференции.

Две от публикациите на кандидата са с висок научен индекс, тъй като попадат в престижната категория „реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация” – в случая - Web of Science:

1) Donev, A. Bulgarian socialist film industry as an organizational and business model: towards a research framework. — In: *Art Readings 2017. Crossing borders in arts: beyond modern & postmodern*. Sofia, Art Studies Institute - BAS, 2018, ISSN:1313-2342, 217-223

2) Донеv, А. Аспекти на уестърнизацията в два съвременни германски филма. — Във: *Изкуствоведски четения 2018 – Ново изкуство. Изкуството в Европа: модели и идентичности*. София, ИИИЗк – БАН, 2019, ISSN 1313-2342, 464 – 472

Александър Донеv е автор и на монографичен труд, публикуван на базата на защитена дисертация за ОНС доктор, към сектор Екранни изкуства на ИИИЗк, БАН: Донеv, А. Помощ от публиката. Българските игрални филми от началото на XXI век и техните зрители в кината. София, ФънТези, 2018, ISBN 978-619-90339-6-8, 295 стр.

Общият списък на цитиранията на кандидата по конкурса за ДОЦЕНТ наброява 17 позовавания в български и международни издания. Особено впечатление прави, че текстовете на Александър Донеv намират своята научна конвертируемост, значимост и тежест в реномирани издания, като периодичното научно киноведско списание *Studies in Eastern European Cinema* (Routledge, London) и сборника *Remembering Communism: Private and Public Recollections of Lived Experience in Southeast Europe* на Централно-Европейския Университет. Всичко това недвусмислено доказва необходимостта да се пише за българско кино и тези публикации да бъдат използвани от световната научна

общност, защото предоставят един автентичен поглед отвътре на родната ни киноиндустрия и проблемите във филмотворчеството.

За настоящият конкурс за ДОЦЕНТ, единственият кандидат Александър Донев Ангелов предоставя нова, публикувана монография – **хабилитационен труд**: „*Независимите в киното. От Едисон до Нетфликс*“ (София, ФънТези, 2019, ISBN:978-619-91267-0-7, с обем от 306 стр.). Преди нея, обаче, бих искала да обърна внимание на пакета с кратките публикации - **7 на брой статии и студии**, категорично различни от публикациите за придобиване на ОНС доктор. Те показват широта на научните интереси на кандидата и възможността му приносно и компетентно да обговаря различни аспекти визуалната култура:

1) „*Bulgarian socialist film industry as an organizational and business model: towards a research framework*“ (Art Readings 2017. Crossing borders in arts: beyond modern & postmodern, Art Studies Institute - BAS, Sofia, 2018, ISSN:1313-2342).

2) „*Дигитални трансформации и българско независимо кино*“ („Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век – сборник с научни доклади от XVII национална научна конференция с международно участие“, УНИБИТ, АИ „За буквите – О писменехъ“, 2019, ISSN 2683-0094 /pdf, електронно издание/).

3) „*On the Typology of Self-financed Feature Films after 1990*“ (Post-Totalitarian Cinema in the Eastern European Countries – Models and Identities. Institute of Art Studies, 2019. ISBN 978-954-8594-79-0).

4) „*Урок*“ в контекста на българското независимо кино от началото на XXI век“. (Проблеми на изкуството, 4 (2018), ИИИЗк – БАН, София, 2018, ISSN: 0032-9371)

5) „*Аспекти на уестърнизацията в два съвременни германски филма*“ (Изкуствоведски четения 2018. Изкуството в Европа: модели и идентичности, ИИИЗк – БАН, София, 2019, ISSN 1313-2342)

6) „*Пърформативната естетика на Христо и Жан-Клод*“ (в сп. Философски алтернативи, 4 (2017) – специален брой, посветен на естетически проблеми, Институт за изследване на обществата и знанието – БАН, София, 2017, ISSN:0861-7899)

Основен текст за конкурса е хабилитационният труд: „Независимите в киното. От Едисон до Нетфликс“ (София, ФънТези, 2019, ISBN:978-619-91267-0-7, с обем от 306 стр.).

Трудът е особено значим, защото за първи път в полето на българското кинознание се прави толкова задълбочен анализ на спецификата, характеристиките и историческото развитие на феномена „независимо кино“. Впрочем един доста интересен, нееднозначен термин, много оригинално и многостранно разгледан от Александър Донеv. Темата е особено актуална всъщност и в контекста на безпрецедентния „Оскар“ 2020 на корейския филм „Паразит“ на Пон Чунхо – автор, чиито предишни творби са обвързани именно с Нетфликс и дискурсите около независимостта на киното. Много интересно е да подчертаем, че Александър Донеv подхожда към артикулирането на независимото кино не от ракурса на естетическото и филмовия език, а от гледна точка на киноиндустриите, социологията, културната антропология, пазарните механизми и показата. Безспорно това е оригинален и различен прием, който не доминира в традицията на киноведските изследвания и за него се изисква друг тип изследователска сетивност и анализаторски талант. Сериозен акцент в труда е проблемът за дигитализацията и раждането, функционирането и налагането на стрийминг платформите за споделяне на аудиовизуално съдържание. Анализите в този сегмент обхващат и дискурса на комуникация и трансформация на функционирането на големите, престижни, клас А филмови фестивали – като например този в Кан. Не на последно място в хабилитационния труд е засегнат частично и проблема за независимото кино в България, тема която ще бъде засегната и в бъдещите разработки на автора.

Във всички публикации на Александър Донеv можем да отличим следните достойнства: ясно формулирани тези, неординарни анализи, отлично боравене с научния апарат, качествен подбор на подходящи примери, адекватност, защитена авторска позиция и аргументирано извеждане на изводи. И не на последно място – Александър Донеv поднася на широк кръг читатели – не само на сериозната научна общност, но и всички, които малко или повече се интересуват от аспектите на екранното - едни четивни, логични, достъпни и категорично ерудирани текстове.

Единствената забележка, която искам да отправя, разглеждайки пакета с документи, е спрямо оформянето на списъка с приноси, което обаче не отнема от общото положително впечатление.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Към цялостното представяне на кандидата Александър Донеv трябва да прибавим и огромния му кинокритически, преподавателски, продуцентски и административен опит в сферата екранните изкуства. В качеството си на ръководител на сектор „Екранни изкуства” бих искала също да добавя и активното включване на кандидата още от докторантските му години в срещите, обсъжданията и дейностите на звеното. Александър Донеv проявява винаги много сериозна подготвеност и отговорност при дискусиите на Сектора и не веднъж е демонстрирал своето компетентно и важно професионално мнение по различни теми и текстове, разглеждани при срещите ни. Категорично смятам, че е ценен кадър за цялостното развитие на научното звено, открояващ се с отлични постижения, задълбоченост и опит в избраната изследователска и преподавателска дейност.

Кандидатурата на д-р Александър Донеv отговаря напълно на изискванията за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ, формулирани в ЗРАСРБ, в Правилника за прилагането му (ППЗРАСРБ) и съответно в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН и ИИИЗк.

С удоволствие и убеденост препоръчвам, в качеството си на член на научното жури по конкурса, на уважаемите членове на Научния съвет на ИИИЗк да изберат д-р Александър Донеv Ангелов на академична длъжност ДОЦЕНТ по професионално направление 8.4. „Театрално и филмово изкуство“ и научна специалност „Кинознание, киноизкуство и телевизия (история и теория на филмовата индустрия)“ за нуждите на сектор „Екранни изкуства“.

09.05.2020 г.

София

Доц. д-р Андроника Мартонова
Институт за изследване на изкуствата, БАН